

Idem pracovať do zahraničia – čo robiť?

1. Idem pracovať do štátu Európskej únie, Švajčiarska, Nórska, Islandu a Lichtenštajnska

Vstupom Slovenska do Európskej únie (EÚ) sa aj na občanov Slovenska začala uplatňovať európska legislatíva. Podľa nej je osoba poistená v štáte, v ktorom reálne vykonáva činnosť, t. j. tam, kde sa práca realizuje. Zároveň môže byť poistená na sociálne zabezpečenie **výlučne v jednom členskom štáte EÚ**.

Zamestnanec

- Ak som bol pred výkonom práce v štáte EÚ na Slovensku zamestnanec (ukončený prac. pomer na Slovensku), nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči Sociálnej poisťovni. Všetky povinnosti vo vzťahu k pracovnému pomeru na Slovensku, vrátane odhlásenia zo systému sociálneho poistenia za mňa vykoná zamestnávateľ. Skutočnosť, že idem vykonávať činnosť do zahraničia nie je potrebné oznámiť Sociálnej poisťovni (SP).
- Ak idem vykonávať činnosť do EÚ počas dovolenky (napr. 2 týždne zberať ovocie) je potrebné, aby som požiadal SP o určenie uplatniteľnej legislatívy prostredníctvom žiadosti (Žiadosť o určenie uplatniteľnej legislatívy u osoby zvyčajne vykonávajúcej činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo viacerých členských štátoch EÚ v zmysle článku 13 (1) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 okrem zamestnancov medzinárodnej prepravy), resp. k dispozícii v každej pobočke SP. K žiadosti je potrebné priložiť aj jednotlivé podklady podľa usmernenia uvedeného na konci príslušnej žiadosti. Žiadosť sa podáva z dôvodu, že osoba môže byť poistená na sociálne zabezpečenie výlučne v jednom štáte EÚ a je potrebné určiť, ktorý to bude.
- Ak idem vykonávať činnosť do štátu EÚ pre zahraničného zamestnávateľa (najčastejšie Česka, Maďarska, Rakúska) pričom naďalej mám pracovný pomer na území Slovenska so slovenským zamestnávateľom (najčastejšie sa to týka osôb bývajúcich v pohraničných oblastiach), je potrebné, aby som požiadal SP o určenie uplatniteľnej legislatívy prostredníctvom žiadosti, (Žiadosť o určenie uplatniteľnej legislatívy u osoby zvyčajne vykonávajúcej činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo viacerých členských štátoch EÚ v zmysle článku 13 (1) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 okrem zamestnancov medzinárodnej prepravy), resp. k dispozícii v každej pobočke SP. K žiadosti je potrebné priložiť aj jednotlivé podklady podľa usmernenia uvedeného na konci príslušnej žiadosti.
- Ak vykonávam činnosť pre slovenského zamestnávateľa, pričom činnosť sa vykonáva na území viacerých členských štátov EÚ (napr. letuška, vodič kamióna, farmaceutický reprezentant s pôsobnosťou na území Česka a Slovenska, atď.), je potrebné, aby som požiadal SP o určenie uplatniteľnej legislatívy prostredníctvom žiadosti, (v prípade výkonu činnosti v medzinárodnej preprave Žiadosť o určenie uplatniteľnej legislatívy u osoby zvyčajne vykonávajúcej činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo viacerých členských štátoch EÚ v zmysle článku 13 (1) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 v medzinárodnej preprave; v prípade výkonu inej činnosti Žiadosť o určenie uplatniteľnej legislatívy u osoby zvyčajne vykonávajúcej činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo viacerých členských štátoch EÚ v zmysle článku 13 (1) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 okrem zamestnancov medzinárodnej prepravy). Žiadosť je tiež dostupná v každej pobočke SP. K žiadosti je potrebné priložiť aj jednotlivé podklady podľa usmernenia uvedeného na konci príslušnej žiadosti.

- Ak vykonávam činnosť pre slovenského zamestnávateľa, pričom činnosť idem vykonávať do iného štátu EÚ, z dôvodu prebiehajúcej zákazky na obdobie menej ako 24 mesiacov, je potrebné, aby som mal pri sebe dokument A1 (potvrdenie o právnych predpisoch sociálneho zabezpečenia, ktoré sa vzťahujú na držiteľa) z dôvodu vyslania. Tento dokument potvrdzuje, že poisťné na sociálne zabezpečenie sa naďalej odvádza na území Slovenska. Ak uvedeným dokumentom nedisponujem, musím byť poistený na území štátu, kde vykonávam činnosť. Uvedený dokument vybavuje za mňa zamestnávateľ. Zároveň za mňa plní prípadné odhlasovacie povinnosti na území Slovenska a prihlasovacie povinnosti v štáte výkonu činnosti, ak mi nevybaví príslušný dokument.

SZČO

- Ak som pred výkonom práce v štáte EÚ bol na Slovensku povinne poistenou SZČO, potom sa musím odhlásiť z nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v zákonom stanovenej lehote.
- Ak som pred výkonom práce v štáte EÚ nebol na Slovensku povinne poistenou SZČO, tak nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči SP. Skutočnosť, že idem vykonávať činnosť do zahraničia nie je potrebné oznámiť SP.
- Ak vykonávam činnosť ako SZČO na Slovensku, pričom idem činnosť vykonávať do iného štátu EÚ, z dôvodu získanej zákazky na obdobie menej ako 24 mesiacov, je potrebné, aby som požiadal o vystavenie dokumentu A1 z dôvodu vyslania, aby som naďalej zostal poistený na sociálne zabezpečenie na území Slovenska (Žiadosť o vystavenie PD A1 z dôvodu vyslania samostatne zárobkovo činnnej osoby na územie iného členského štátu EÚ v zmysle článku 12 (2) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004), resp. v každej pobočke SP. K žiadosti je potrebné priložiť aj jednotlivé podklady v zmysle usmernenia uvedeného na konci príslušnej žiadosti. Ak nepožiadam o uplatnenie inštitútu vyslania, potom sa na mňa odo dňa začatia vykonávania činnosti v inom štáte EÚ začne uplatňovať v oblasti sociálneho zabezpečenia legislatíva tohto štátu a ak som bol povinne poistenou SZČO, tak som povinný odhlásiť sa z nemocenského a dôchodkového poistenia na území Slovenska.
- Ak vykonávam činnosť v štáte EÚ (či už ako zamestnanec, resp. SZČO) a zároveň naďalej vykonávam činnosť ako SZČO na Slovensku (napr. 5 dní v týždni v Rakúsku a cez víkend na Slovensku), je potrebné, aby som požiadal SP o určenie uplatniteľnej legislatívy prostredníctvom žiadosti, (ak činnosť v zahraničí vykonávam ako zamestnanec, využijem Žiadosť o určenie uplatniteľnej legislatívy u osoby, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná v odlišných členských štátoch EÚ v zmysle článku 13 (3) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004; ak činnosť v zahraničí vykonávam ako SZČO, tak Žiadosť o určenie uplatniteľnej legislatívy u osoby zvyčajne vykonávajúcej činnosť ako samostatne zárobkovo činná v dvoch alebo viacerých členských štátoch EÚ v zmysle článku 13 (2) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004). Žiadosť je tiež dostupná v každej pobočke SP. K žiadosti je potrebné priložiť aj jednotlivé podklady v zmysle usmernenia uvedeného na konci príslušnej žiadosti. Žiadosť sa podáva z dôvodu, že osoba môže byť poistená na sociálne zabezpečenie výlučne v jednom štáte EÚ a je potrebné určiť, ktorý to bude.

Nezamestnaný

Ak som bol pred výkonom práce v štáte EÚ na Slovensku nezamestnaný, nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči SP.

Študent

Ak som bol pred výkonom práce v štáte EÚ na Slovensku študentom, nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči SP.

Dobrovoľne poistená osoba

- Ak som bol pred výkonom práce v zahraničí dobrovoľne poistenou osobou a platím poistné na dobrovoľné poistenie, mám dve možnosti. Buď sa z dobrovoľného poistenia v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne odhlásim alebo budem platiť poistné na dobrovoľné poistenie aj naďalej. Ak mi v súvislosti s výkonom zárobkovej činnosti v členskom štáte EÚ vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti, dochádza k zániku môjho dobrovoľného nemocenského poistenia a dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti zo zákona (v prípade ak som nepodal odhlášku), keďže legislatíva EÚ neumožňuje prekrývanie obdobia tohto povinného poistenia v členskom štáte EÚ s dobrovoľným nemocenským poistením a s dobrovoľným poistením v nezamestnanosti na území Slovenska. Po skončení povinného poistenia v členskom štáte mi tieto dobrovoľné poistenia zo zákona zasa vzniknú, t. j. budú pokračovať.
- Ak som pred odchodom podal odhlášku z dobrovoľného nemocenského poistenia a z dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti, dobrovoľné poistenie mi zanikne. Po návrate zo zahraničia (z členského štátu EÚ) môžem byť znovu dobrovoľne poistený len vtedy, ak opätovne podám prihlášku.
- Dobrovoľné dôchodkové poistenie mi trvá, resp. nedochádza k jeho zániku zo zákona ani vtedy, ak mi vzniklo v súvislosti s výkonom zárobkovej činnosti v členskom štáte EÚ povinné dôchodkové poistenie. Ak nechcem platiť dobrovoľné dôchodkové poistenie počas výkonu činnosti v členskom štáte EÚ, musím sa z dobrovoľného dôchodkového poistenia v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne odhlásiť.

Idem pracovať do zahraničia – čo robiť?

2. Idem pracovať mimo územia EÚ vrátane Švajčiarska, Nórska, Islandu a Lichtenštajnska

Slovensko má v súčasnosti uzatvorených 12 platných medzinárodných zmlúv o sociálnom zabezpečení (Kanada, Austrália, Izrael, bývalé štáty Juhoslávie, Chorvátsko, Srbsko, Québec, Ukrajina, Ruská federácia, Kórea, Turecko, USA). Predmetom týchto medzinárodných zmlúv je najmä oblasť dôchodkov, pričom ich štandardnou súčasťou je aj inštitút vyslania (v prípade krátkodobého výkonu práce v tretej krajine osoba naďalej podlieha v oblasti sociálneho zabezpečenia právnym predpisom Slovenska).

Zamestnanec

- Ak som bol pred výkonom práce v tretej krajine na Slovensku zamestnanec (mám ukončený pracovný pomer na Slovensku), nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči SP. Všetky povinnosti vo vzťahu k prac. pomeru na Slovensku, vrátane odhlásenia zo systému sociálneho poistenia za mňa vykoná zamestnávateľ). Skutočnosť, že idem vykonávať činnosť do zahraničia nie je potrebné oznámiť SP.

- Ak vykonávam činnosť pre slovenského zamestnávateľa, pričom činnosť idem vykonávať do tretieho štátu (s ktorým máme uzatvorenú medzinárodnú zmluvu) z dôvodu prebiehajúcej zákazky na určité obdobie, je možné, aby sa za mňa naďalej odvádzali odvody na území Slovenska. Je však potrebné, aby zamestnávateľ vybavil potvrdenie o vyslaní. Ak zamestnávateľ takéto potvrdenie nevybaví, musím byť poistený na území štátu, kde vykonávam svoju činnosť. Dokument vybavuje za mňa zamestnávateľ. Zároveň za mňa plní prípadné odhlasovacie povinnosti na území Slovenska a prihlasovacie povinnosti v štáte výkonu činnosti, keď mi nevybaví príslušný dokument.

SZČO

- Ak som pred výkonom práce v tretej krajine bol na Slovensku povinne poistenou SZČO, tak sa musím odhlásiť z nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v zákonom ustanovenej lehote, ak som zrušil živnostenské oprávnenie na území SR, resp. ho pozastavil.
- Ak som pred výkonom práce v tretej krajine nebol na Slovensku povinne poistenou SZČO, tak nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči SP. Skutočnosť, že idem vykonávať činnosť do zahraničia nie je potrebné oznámiť SP.

Nezamestnaný

- Ak som bol pred výkonom práce v tretej krajine na Slovensku nezamestnaný, nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči SP.

Študent

Ak som bol pred výkonom práce v tretej krajine na Slovensku študentom, nemám žiadne odhlasovacie, resp. oznamovacie povinnosti voči SP.

Dobrovoľne poistená osoba

Ak som bol pred výkonom práce v zahraničí dobrovoľne poistenou osobou a platím poistné na dobrovoľné poistenie, mám dve možnosti. Buď sa z dobrovoľného poistenia v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne odhlásim alebo budem platiť poistné na dobrovoľné poistenie aj naďalej.

Zdroj: <http://www.socpoist.sk/idem-pracovat-do-zahranicia-/58185s>